

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Baumhauer & Co

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

Nr 47.

Stockholm 3 December 1908

1:a årg.

<p>Prenumerationspris: 1/4 år... kr. 4:50 1/2 år... kr. 2:50 3/4 " " " 3:50 1/4 " " " 1:25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1-2. Stockholm 1908. Aftonbladets tryckeri.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjld per gång 10: - Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	---	--	---

Martina Kramers.

För de många svenska deltagarne i Amsterdamkongressen är det säkerligen med en känsla af glädje och tacksamhet de återse de välbekanta dragen af den kvinna, hvares bild här framställes för Dagnys läsekrets, fröken Martina Kramers, kongressens outtröttliga sekreterare. I den serie af för rösträtten och kvinnoosaken verksamma utländska kvinnor, som här framställes, har hon sin gifna plats.

Den som besöker ett främmande land, hälsar merändels med särskild glädje hvarje företeelse, som synes verkligt typisk, karakteristisk för den nation, som han eller hon träder i beröring med. Martina Kramers skänker en verklig denna tillfredsställelse. Det är som om den sega, trygga kraft, i sin målmedvetenhet aldrig famlande, hvilken måste vara ett genomgående drag hos ett folk med en sådan historia som holländarne, i hög grad bodde hos denna kvinna med det lugna väsendet. »Vår stridbara Martina» — som

en af de holländska deputerade vid ett tillfälle under kongressveckan kallade henne — skulle alldeles säkert, om hon varit med vid Haarlems belägring under frihetskriget, hört till de kvinnor, som vid männens sida kämpat mot spanjorerna. Ödet tillåter henne icke att

som fullmyndig medborgare taga del i de utvecklingens strider som pågå i hennes land. Men med kraft och mod kämpar hon för denna rätt.

I Internationella rösträttsalliansen är Martina Kramers en af de tre sekreterarne. Hon redigerar dessutom alliansens tidskrift Jus Suffragii och är sekreterare för sitt eget lands »Vereenigung vor Vrouwen Kiesrecht». Säkert gör Martina Kramers en betydande insats i rösträttssträfvandena inom det egna landet. Och man kan vara viss att de holländska kvinnorna veta att begagna sig af politiska situationer, när tillfälle yppar sig. Då i oktober 1907 den då sittande regeringen framlade förslag till författningsrevision, som bl. a. skulle innebära en grundlagsändring, hvarigenom kvinnas egenskap af kvinna icke — enligt *grundlagen* — skulle utgöra hinder för politisk rösträtt och valbarhet, och en särskildt tillsatt kommitté

uttalade sig för kvinnans medborgarrätt, så voro kvinnorna färdiga att möta det vid dylika tillfällen alltid uppdykande talet om »språnget ut i det okända». De publicerade nämligen en bok innehållande argumenter för kvinnorösträtten och redogörelse för dess resultat i de länder, där den blifvit införd. Denna publika-

tion, som tillställdes drottning Vilhelmina, parlamentsmedlemmar, ministrar m. fl., väckte mycken uppmärksamhet och mottogs af press och allmänhet med stort bifall. Tyvärr inträdde ministerkris; förslaget om författningsrevision föll och därmed de holländska kvinnornas förhoppning att inom en snar framtid få sin fråga löst.

Förutom sitt arbete för rösträtts-saken utöfvar Martina Kramers lärarinneverksamhet och är en mycket skicklig språkmänniska, som fullkomligt behärskar

de tre stora kulturspråken och känner till ännu flera — såsom t. ex. det svenska.

Den Internationella alliansen, som sammansluter kvinnor från så många olika länder i gemensam strävan för samma mål, är i och för sig ett faktum, som bör skänka segervisshet. Och alliansens holländska sekreterare, Martina Kramers, hör till de kvinnor, som genom den lugna, målmedvetna kraften i sin personlighet äro i hög grad ägnade att hos andra ingjuta den tro och den tillförsikt, som så väl behövas i rösträttsrörelsen.

A. K.

Reformtankar i skolfrågor.

(Forts. o. slut fr. föreg. n:r.)

Den kvinnliga befordringsfrågan inom Köpenhamns folkskolor har sålunda nått en lycklig lösning. Intet hinder finnes numera för en kvinna att nå till och med det högsta ämbetet inom stadens folkskoleväsen, att bli administrerande skoledirektör (motsvarande förste folkskoleinspektör i Stockholm, den plats, hvilken, som bekant, innehafves af professor v. Schéele).

Huru togo sig nu dessa af kvinnliga chefer styrda skolor ut i verkligheten? Ja, jag skall be läsaren följa mig, då jag i minnet förnyar mina omnämnda besök.

Tidigt en morgonstund infann jag mig hos fröken Mathea Hannstrup, inspektris vid Frankrigsgades skole. Jag kom under en rast. Barnen lekte trefligt ute på en väl hållen gård med behagliga gröna omgifningar. I korridoren inne i skolhuset, som förresten hade en ganska gammal och otidsenlig prägel, stodo några lärarinnor i samspråk med en hvithårig dam. Hon hade redan vid första anblicken något vinnande öfver sig. Hon föreföll lugn och bestämd men på samma gång så naturligt tillgänglig och sympatisk. Jag hade ej tagit fel. Det var inspektrisen för den stora skolan. Till hennes område hör utom detta fyra andra skolhus jämte skolköket. Under hennes ledning och öfvervakande stå 53 lärare och lärarinnor och 1,700 barn. Det största barnantal en inspektör har på sin lott är 2,000, det är endast en, som har så många. Efter ett par ord förstod inspektrisen genast, i hvilket syfte jag kommit, och förde mig utan vidare ceremonier in på kontoret. Ytterst tillmötesgående svarade hon klart och upplysande på mina frågor. De rörde sig om hennes ställning som inspektris och de erfarenheter hon hunnit göra under sin femåriga verksamhet. Beredvilligt ställde hon till mitt förfogande en hel del litteratur: skolstadga, undervisningsplan, instruktion för inspektörer och protokollsböcker af olika slag. Hon bad mig ursäkta, att jag måste sitta ned och göra mina anteckningar i hennes mottagningsrum, hon hade ej mer än ett till sitt förfogande. Detta ansåg jag som en lycklig omständighet. Ty

jag kom ju därigenom i tillfälle att iakttaga hennes uppträdande som chef och den bit skollif, som utveckledes omkring mig. Och jag blef glad åt hvad jag hörde och såg. Här blef man snart hemmastadd. Som en klok och god moderlig vän behandlade hon alla. Och det var många som sökte henne. Lärarinnor kommo för att aflämna sina anciennitetsberäkningar för en pågående lönerreglering. När det föll sig lämpligt så, presenterade hon oss för hvarandra. Föräldrar kommo i ett eller annat ärende och likaledes barn. Allt gick så naturligt och enkelt till. Det tycktes vara ett riktigt angenämt uppdrag här att söka inspektrisen. Inte förrådde hon en min af trötthet eller otålighet utan tycktes ha god tid för alla, ehuru det nog märktes, att hvar och en fick raskt besked. Jag förstår så väl, hvad hon sedan skref till mig med anledning af några upplysningar, som jag begärt, att hon tagit till sin uppgift att få alla, barn, lärarinnor och äfven »Fremmede», att känna sig hemma och väl till mods, så att »Skolen ikke bliver et Sted man gerne vil bort fra». Hvad de värmdo en in i själen, dessa ord! Just så hade jag ju tänkt mig, att en kvinnlig skolchef skulle kunna ordna sin värld, äfven i den stort anlagda folkskolan. Där vilja vi ju så gärna slippa stela typer med yrkesprägel på anletsdrag och uppträdande. Just där behöfva vi enkla, naturliga och varmhjärtade människor.

Jag besökte också fröken Petersen, hvilken sedan 1894 förestår skolan vid Dronningens gade, också på Amager. Den tredje inspektrisen, fröken Pretorius, förut anställd vid Zahleska seminariet, har sin verksamhet förlagd till Vesterbro. Hon residerar, som nämndt, i det stora skolhuset vid Tietgensgade, en s. k. blandad skola, där gossar och flickor gå, ehuru i hvar sin halfva af huset. I skolan vid Dronningens gade var det visst en längre rast, när jag kom, ty jag såg ej spår af lärarinnor och barn. Fröken Petersen tog likaledes emot på ett vänligt och förekommande sätt. Af henne fick jag äfven bidrag till dessa platsers historik.

Fröken Pretorius fick jag liksom fröken Hannstrup skåda i utöfvandet af hennes verksamhet. Och mitt första goda intryck förstärktes därvid ytterligare. Alla tre inspektriserna föreföllo nöjda med sin ställning. De hade ej mött disciplinära svårigheter af något slag. Särskildt tycktes ett godt förhållande råda mellan kollegierna och deras kvinnliga chefer. En ganska rolig historia hörde jag, som kan tjäna att belysa de hinder, kvinnan har att besegra på vägen till öfverordnade anställningar. Då fröken Pretorius år 1906 tillsattes, hade före henne en inspektör innehaft platsen i 20 eller 22 år. En hel del gamla konservativa lärare — och lärarinnor med föröfrigt — kunde inte genast inse lämpligheten af en kvinnlig chef. En af lärarna uttalade sig öppet mot »nyheten». Efter ett år blef han tillfrågad, hur »det gick» med den kvinnliga chefen. »Desværre udmærket», var det lakoniska svaret, hedrande för dem båda föröfrigt. Det är gifvet, att fröken Pretorius söker förvalta sitt ämbete med försiktighet och takt. Så gick hon t. ex. inte och hörde på de äldre af lärarepersonalen, förrän dessa formligen anhöllo därom. När jag nu följde henne omkring i klasserna, mottogs hon af den uppriktigaste belåtenhet. Det lyste till i uttrycket hos både lärare och elever, när de mötte den goda blicken hos den förstående kvinnan.

Det är sannt, att höga, vackra skolsalar och hygieniska förhållanden i öfrigt äro ovärderliga för hälsans bibehållande hos lärarepersonal och barn. I det afseendet kunde kanske de danska kommuneskolor, som jag hade tillfälle att se, lämna åtskilligt att önska. Men så fanns där så mycket, som uppvägde bristfälliga yttre förhållanden. Där fanns oeftergiftiga villkor för andligt växande: sol och värme i sinnena och en lifsluft, där alla kunde andas fritt. Det är viktigare, än hvad utanför stående kanske skulle tro, att barn och ungdom få utföra sitt skolarbete i en jämn, ljus och glad sinnesstämning, en stämning, som blott ett harmoniskt förhållande kan åstadkomma, ett humant och af sympatiskt förstående prägladt umgänge mellan alla i skolan, från den styrande till minsta barn.

* * *

Det kanske kan förefalla någon, som om jag tagit saken ensidigt ur den synpunkten: kvinnans lämplighet på öfverordnade platser inom skolan måste bevisas, äfven på mannens bekostnad. Det ville jag egentligen ej. Men det är ju så, att mannens duglighet som chef, på hvilket område det vara må, har så pass häfd för sig och anses så oangriplig, att han ej torde behöfva försvar. Af manligt inflytande i våra skolor ha vi väl därför i allmänhet nog. Och vi vilja visst inte undvara det, långt därifrån. Det är det kvinnliga inflytandet på *ledningen* och *andan* inom skolan, som vi på sina håll sakna eller ha för litet af.

Att man länge känt ett dylikt behof, är nog samt bekant för litet hvar. Jag vill endast påminna om

hvad som skrefs i den saken, när för några år sedan en kommitté tillsattes för seminariernas ombildande. Betecknande nog var ifrån början ingen kvinna inkallad i nämnda kommitté, och det fastän vi ha sex kvinnliga seminarier. Sedermera tillkallades fröken Sidner såsom sakkunnig och invaldes också i kommittén efter en afgående medlem. Vid den tiden framhöll fröken Eurén i en artikel i Aftonbladet vikten af ökad kvinnligt inflytande just på ledningen af kvinnliga seminarier. I samma riktning skref fröken Olander en uppsats i Dagny. Helt visst trodde sig dessa damer då ej kunna gå längre än till att framställa en önskan om en föreståndarinna vid rektorns sida. Det kommer mig att tänka på ofvannämnda köpenhamnska borgarrepresentanters diskussion om kvinnans anställning på öfverordnade platser. »Kvinden er jo, ved den Stilling hon hidtil indtaget i Samfundet og Erhvervslivet, blevet vant til Beskedenhed.» Där påpekades vidare, hurusom ett viceinspektorsämbete, som funnits vid sidan af inspektören i kommuneskolen, i själfva verket såsom alldeles makt- och betydelselöst kommit ur bruk. »At have to sideordnede Regenter i samme Stilling, som er foreslaet, vilde i mange Henseenden være en uheldig Ordning.» I detta yttrande instämmer jag fullkomligt: skolordningens upprätthållande och öfvervakande bör ligga i *en* hand. Och skall kvinnan verkligen kunna, där så behöfves, verka omdanande, bör hon ha fria händer.

Slutligen vill jag hänvisa till den petition, som tillställdes seminariekommittén af verkställande utskottet för »Sveriges folkskolläraryrkesförbund». Där anhölles likaledes, att kommittén ville framkomma med sådana förslag till stadgeändring för de kvinnliga seminarierna, att ökad inflytande på ledningen bereddtes åt kvinnan. Petitionerarnas önskemål äro: möjlighet för kvinna att kunna bli rektor för ett kvinnligt seminarium; ökad antal kvinnliga adjunkter; och kvinnlig skolläkare. Af motiveringen vill jag anföra slutorden: »På samma gång som vi tacksamt erkänna, hvad de kvinnliga seminarierna uträttat under mäns ledning, kunna vi ej annat än hysa den öfvertygelsen, att det vore rättvist och billigt och dessutom för kvinnans rätta fostran för det viktiga lärarinnekallet i hög grad betydelsefullt och gagneligt, att vid nämnda seminariers ledning och anordning mera utrymme gäfves åt kvinnans egenart. Endast så kunna de kvinnliga seminarierna få sin rätta prägel och anda och därigenom verkligt gagna fosterlandet.»

ANNA LINDER.

Kvinnan och det kommunala vetot.

Den tid är förbi, då man inom den s. k. »öfverklassen» med förnäm likgiltighet ryckte på axlarna åt nykterhetssaken. Eller den borde åtminstone vara förbi. Framstående medicinska auktoriteter, klar-

synta sociologer och behjärtade pedagoger hafva tagit alkoholfrågan om hand, och med öfverbevisande saklighet hafva de belyst den från olika sidor. De, som med ärligt sanningssinne sökt att tränga in i spörsmålen, hafva måst böja sig för det oafvisliga faktum, att alkoholproblemets lösning har en afgörande betydelse för folkens framtid.

På tvenne vägar skall detta problem lösas — genom *folkupplysning* och *lagstiftning*.

I vårt land pågår ett genomgripande upplysningsarbete från de olika nykterhetssällskapens sida och ej minst genom Centralförbundet för nykterhetsundervisning, som årligen anordnar talrikt besökta föreläsningkurser i olika delar af landet. Dessa kurser hafva medfört, att undervisning i alkohologi begynner att införas i de svenska skolorna i samband med hälso-lära. Målet är, att dessa ämnen skola blifva obligatoriska i alla skolor.

Jämsides med nämnda folkundervisning löper lagstiftningsarbetet, och den som med vaket intresse följer denna del af riksdagsfrågorna finner, att här pulserar en lifsström, som förr eller senare måste bryta igenom alla fördämningar. Lagstiftningsarbetets lösen heter *förbud*, men icke ett förbud, som kväfver, utan ett förbud, som genom att hindra det onda bereder nya, rika möjligheter för det godas utveckling.

Af alla de många lagstiftningsfrågor rörande nykterhet för vårt folk, som stå på dagordningen inom den svenska riksdagen, torde ingen vara af så ingripande betydelse som frågan om det *kommunala vetot*, eller, som det äfven kallas, det *lokala vetot*. Genom rätten att med sin röst uttala ett *veto* — jag förbjuder — skola svensk man och svensk kvinna i jämsides, likmätig kamp kunna undantränga den fiende, som bär ett så fruktansvärdt fördärf till hela vårt släkte.

Här kallas kvinnan fram att göra sin värnplikt. Öfverallt, där det lokala vetot i andra länder gått fram till seger, ha kvinnorna modigt och troget stått i främsta leden. Så har det varit i vårt grannland Norge, som sedan år 1894 äger en lag om lokalt veto. Så har det varit i Amerika — det stora föregångslandet i här berörda frihetskamp.

Redan för femton år sedan — år 1893 — väcktes i den svenska riksdagen en motion om att det skulle tillåtas *alla till myndig ålder komna män och kvinnor inom Sveriges kommuner att genom omröstning, hvarvid hvar och en skulle äga en röst*, afgöra, huruvida krog-rörelse skulle få äga rum inom kommunen eller ej. Motionen delade så många andras öde att med oförstående och likgiltighet afvisas. Den frambars åter med samma resultat åren 1894, 1896 och 1902.

År 1907 framkom motionen med det tillägget, att det skulle erfordras två tredjedelars majoritet för beslutets giltighet. Genom denna kvalificerade majoritet skulle vinnas full visshet, att beslutet vore uttryck för en stadgad opinion inom kommunen. Andra kammaren biföll nu förslaget med 113 röster mot 69.

Vid innevarande års riksdag framlades åter motio-

ner i samma syfte af såväl riksdagens nykterhetsgrupp som liberala samlingspartiet, och mot sammansatta bevillnings- och lagutskottets afstyrkande biföllo dessa nu af andra kammaren *utan votering*. Första kammaren afslog utan votering.

Andra kammarens beslut gällde, att riksdagen ville i skrifvelse till K. M:t anhålla om framläggande för riksdagen af förslag till bestämmelser i syfte att afgörandet inom kommun om tillstånd till *detaljhandel med brännvin* samt *försäljning af vin och öl* måtte äga rum genom *allmän omröstning med lika och direkt rösträtt* i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af riksdagens nykterhetsgrupp m. fl. angifna grunder.

Nykterhetsgruppen har i sitt förslag följande slututtalande:

»När i stads- eller landtkommun fråga uppstått, att rättigheter till detaljhandel med brännvin må meddelas, åligger det k. bef. hde, därest inom viss tid skriftlig ansökan inkommer, undertecknad af välfräjdade, till myndig ålder komna män och kvinnor, som äro medlemmar af kommunen och svenska medborgare, till ett antal af minst en tjugondel af kommunens mantalsskrifna folkmängd, att förordna om anställande i kommunen af omröstning rörande den sålunda väckta frågan.

I denna omröstning, som sker med slutna sedlar och som gäller endast förbud eller icke förbud mot ifrågavarande upplåtelse af utskänkningsrättigheter, äger en hvar välfräjdad, myndig man och kvinna, som är medlem af kommunen, att deltaga.

Om $\frac{2}{3}$ af de i omröstningen deltagande rösta för förbud, träder detta i kraft på den tidpunkt, då förut beviljade rättigheter upphöra. För *införande* af detaljhandel med brännvin, där sådan handel icke funnits, skall likaledes erfordras $\frac{2}{3}$ majoritet. Frågan kan först efter tre år väckas på nytt. — — —».

För att kunna vid nästa riksdag frambära ett samlat uttryck för folkviljan har Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamling under sistlidne november månad utsändt en skrifvelse till alla kommunalstämmor i riket med begäran om ett uttalande angående det lokala vetot. I nämnda skrifvelse säges:

»Frågan om försäljning af alkoholhaltiga drycker är, såsom reservanterna inom sammansatta bevillnings- och lagutskottet landshöfding Widén, Jansson i Krakerud m. fl. framhållit, ej blott en närings- eller skattefråga utan en sedlighetsfråga, som på det närmaste berör den enskildes lif och familjelifvet. I en sådan fråga är allmän folkomröstning, som helt grundar sig på personlighetsprincipen, den enda principiellt riktiga röstgrunden.

Med hänsyn till frågans ofvan angifna sedliga och för familjelifvet betydande innebörd är det alldeles särskildt orätt, att, såsom nu äfven efter genomförande af den föreslagna ändringen i de kommunala rösträttsbestämmelserna måste blifva fallet, kvinnan är i största utsträckning utesluten från att med sin röst inverka på kommunens beslut.»

Denna fråga är, som man finner, icke blott en *nykterhetsfråga*, utan äfven en *kvinnofråga*. Det gäller att inom ett viktigt område förvärfva åt kvinnan vidgadt inflytande och allmän rösträtt till oafvisligt gagn för hela vårt folk.

Ingen svensk kvinna får här stå okunnig och likgiltig. Hvar och en ibland oss, som äger rätt att deltaga i kommunalstämma, bör om möjligt närvara när frågan behandlas för att genom sin röst bidra till en utveckling i rätt riktning.

Söndagen den 6 dec. kommer landet rundt stora opinionsmöten att anordnas till förmån för det lokala vetot, och framställning har äfven gjorts till svenska kyrkans prästerskap och de religiösa samfundens predikanter att i sina predikningar nämnda söndag beröra nykterhetsfrågan och mana till kamp mot rusdryckerna.

Frågan om det kommunala vetot är i hög grad aktuell. Må ett ord därom med ilbud gå ut till Sveriges kvinnor.

INA ROGBERG.

De ryska kvinnorna och undervisningsfrågan.

Bref från Ryssland.

Hela kvinnorörelsen i Ryssland koncentreras för närvarande i en enda brännande fråga, hvilken icke kan skjutas åt sidan: frågan om högre akademisk utbildning för kvinnor. Tack vare det reaktionära undervisningsdepartementet med ministern Schwarz i spetsen händer för närvarande de mest otroliga saker. En förtviflad strid pågår mellan landets kunskapstörstande ungdom och de ledande i undervisningsdepartementet, hvilka söka hindra spridandet af all högre undervisning. Kvinnorna voro de, som först blefvo lidande genom de reaktionära åtgärder som vidtogos. Redan i maj detta år förklarade minister Schwarz sig vara emot kvinnors tillträde till universiteten. Senare utfärdades ett direkt förbud för kvinnorna att idka universitetsstudier med undantag af dem, som under de sista två åren studerat vid universitet.

Genom denna åtgärd äro för närvarande tusentals ryska kvinnor beröfvade möjlighet till högre utbildning. Ryska kvinnoförbundet har emellertid tagit upp frågan. I förbundets tidning har föranstaltats en enquête i undervisningsfrågan. Till alla universitetsprofessorer har utsändts ett cirkulär innehållande följande fyra frågor: Äro de kvinnliga studenterna tillräckligt förberedda till universitetsstudier? Hafva de ådagalagt önskvärd flit i studierna? Hafva resultatet af deras examina visat sig tillfredsställande? Är tillträde till universitet för kvinnor önskvärdt och af lagen medgifvet?

Mycket få af de tillfrågade gäfvö ett nekande svar på den första och fjärde frågan; till den andra och tredje frågan svarades ja af alla, på ett enda undantag när. Många uttryckte sin förvåning öfver och beundran för de kvinnliga studerandenas flit och plikttröhet. Deras af-

lagda examensprof hafva varit i högsta grad tillfredsställande. Flera vetenskapliga afhandlingar hade ansetts värda att tryckas i vetenskapliga tidskrifter. I många fall äro studentskorna betydligt öfverlägsna studenterna. En professor i juridik omtalade, att det händt i tentamina, att de manliga studerandena själfva insett sin inkompetens, när de hört huru skickliga deras kvinnliga kamrater voro. Professorerna anse, att studentskornas närvaro vid universitetet är en nyttig sporre för de manliga studerandena.

Sådan är uppfattningen hos auktoriteter i frågan. Många professorer hafva lagt sig ut för studentskorna i undervisningsdepartementet. Hitintills har emellertid minister Schwarz visat sig döf såväl för deras mening som för den allmänna opinionen. Han vidhåller, att kvinnorna ej skola få studera vid universitetet och att högre fortsättningskurser efter skolorna äro tillräckliga för dem. Naturligen gifva dessa kurser emellertid ingen utbildning motsvarande universitetsstudierna. Dessutom finnes så få sådana, att endast ett mindretal kvinnor där kan vinna inträde.

Ingen kan förutsäga, hvad som skall komma af denna konflikt mellan de framåtsträfvande elementen i Ryssland och en reaktionär byråkrati. Ett rykte har nyligen spridts, att minister Schwarz skulle afgå. Äfven om detta vore sannt, är därmed troligen intet vunnit. Ministrar af samma typ som han äro alltid till hands och alltid välkomna i kabinettet i St Petersburg.

Vid sidan af undervisningsfrågan är Ryska kvinnoförbundet för närvarande ifrigt sysselsatt med förberedelser för den kvinnokongress, som tager sin början i St Petersburg den 23 december. Vi hoppas, att de af våra systrar i andra länder, som hafva tid och tillfälle att komma till Ryssland, vilja deltaga i denna kongress, som är af den största betydelse för ryska kvinnor af alla klasser.

ZENÉIDE MIROVITCH.

Utlandet.

En föreläsning vid universitetet i New York.

Vid öppnandet af de juridiska föreläsningarna för studerandena vid Woman's Legal Education Society vid universitetet i New York den 2 november inledde kanslern, Mr Mc Cracken, sitt föredrag med att uppläsa en artikel af Mrs Humphrey Ward, där hon drar i härad mot rösträtt för kvinnor. Utan att vare sig instämma eller klandra yttrade därpå Mr Mc Cracken: »Hvad som för tillfället är det nödvändiga är att undersöka i hvad utsträckning kvinnorna erhållit rösträtt och huru detta verkat. Hvilka framskjutna ansvarsfulla uppdrag hafva gifvits åt kvinnor? Hvar böra kvinnor anställas och hvilka äro deras medborgerliga plikter?» Därpå tillade han: »I en stad som vår, öfverfull af inrättningar och vårdanstalter för kvinnor och barn, är det en skriande orättvisa, att ingen kvinna sitter i hälsovårdsnämnden eller i skolrådet etc». Han anvisade de kvinnliga juris studerandena att ingående undersöka de lagliga bestämmelserna angående dessa förhållanden och att samla dessa lagar och förordningar till en bok, som sedan skulle utgöra en vägledning i dessa frågor.

Studie- och rekreationshemmet vid Öresund.

Plats har begärts för nedanstående artikel, hvilken redogör för den plan till ett studie- och rekreationshem, hvilket den för detta ändamål af folkskolläraryrkesförbundet tillsatta kommittén utarbetat. Ett till Dagny tidigare insändt referat af Malmö folkskolläraryrkesförbundets möte den 21 Oktober gifver emellertid vid handen, att planen på ett studiehem enligt kommitténs här gjorda förslag icke vunnit gillande inom alla förbundskretsarna.

»Motgångar utveckla».

Satsen kunde sättas som motto öfver den målmedvetna verksamhetslust, som gripit landets folkskolläraryrkeskåren efter det af riksdagen 1906 fattade nedslående beslutet i dess lönefråga.

Knappt hade samtidigt och som en första verkan därpå en sammanslutning af landets folkskolläraryrkeskåren bildats, Sveriges folkskolläraryrkesförbund, förrän förslag framställdes inom förbundet om utgifvandet af ett eget tidningsorgan för folkskolläraryrkeskåren. Planen på en egen tidning öfvergafs emellertid, när det blef bekant att en gemensam tidning för den svenska kvinnorörelsen höll på att planläggas i och med tidsskriften Dagnys omredigering till veckotidning. Med Dagnys framträdande i ny gestalt och på basis af ett vidare program ansågo folkskolläraryrkeskåren äfven sina intressen tillgodosedda, i den mån sådant kan ske i en icke facklig tidning. Man enade sig då om att i Dagny se ett organ för folkskolläraryrkeskårens angelägenheter.

De genom lösningen af tidningsfrågan frigjorda krafterna inom förbundet har redan hunnit framföra ett nytt stort projekt, ett projekt, som visar att folkskolläraryrkeskåren förstå tidens kraf och i tid rusta sig att möta dem.

Vid sommarens årsmöte i Stockholm framställdes i sammanhang med frågan om folkskolläraryrkeskårens fortbildning förslag om upprättande af ett studie- och rekreationshem för landets folkskolläraryrkeskåren å Skånes västkust, hvilken plats föreslogs på grund af de nära och lätta kommunikationerna med kontinenten, Köpenhamn—Tyskland, hvilket skulle göra det lätt att erhålla föreläsare från utlandet och som genom sin närhet till universitetet i Lund skulle möjliggöra förvärfvandet af dugliga lärarkrafter. En kommitté tillsattes för utredande af frågan, och förarbetena inom densamma hafva nu hunnit så långt, att kommittén utsett en lämplig plats för anstalten, en liten förtjusande idyll vid Öresunds lekande, blåa vatten med långsluttande strand, lämplig för hafsbad och solbad mellan de gula sandkullarna på stranden. Fet, välskött skånsk jord för trädgårdsodling i stort, ett 50-tal hektar park, fruktträdgård — och därtill solnedgångar så betagande som endast vid Öresund. Afskildhet från hela världen och dock endast några årtag eller steg in i den igen.

Denna egendom har man tänkt sig kunna förvärfva

med alla dess förmåner och med all denna naturens härlighet på köpet, om nu blott det nödiga kapitalet kan uppbringas. Och det nödiga kapitalet för köp, en omfattande nyrestaurering af hufvudbyggnaden, uppförande af gymnastikbyggnad, finsk badstuga, badhytter på stranden och badbrygga, utsiktspaviljong å högsta strandkanten, omläggning af trädgård och park, hufvudbyggnadens utsmyckning och möblering, inköp af bibliotek m. m., heter minst 60,000 kronor. Hvaraf minst 30,000 måste vara hopbragta inom den närmaste tiden, om institutet skall kunna öppnas för sina första studenter och rekreanter våren 1909, såsom meningen är under gynnsamma förhållanden.

Såsom redan angifves af namnet skulle institutet hafva en dubbel uppgift, på en gång gifva tillfälle till fortbildning och hvila. I anslutning till platsens naturliga betingelser, den förträffliga jorden, läget mellan två städer som afsättningsorter, har man tänkt sig hela jordområdet utlagt till en trädgårdsskola för kvinnor under ledning af kvinnliga trädgårdsdirektörer. Frukt-, blomster- och köksträdgårdsodling. Därjämte har man därstädes tänkt sig platsen för ett gymnastikinstitut för kvinnor under ledning af kvinnliga gymnastikdirektörer, en plats, där olika system kunde pröfvas, lek och idrott, fäktning och olika slags sport öfvas.

Dessa två uppgifter skulle vara institutets permanenta. Till dessa skulle sluta sig dess betydelse som språkinstitut. Ärligen återkommande regelbundna kurser i främmande språk, tyska och engelska för nybörjare och fortsättningskurser under ledning af infödda kompetenta lärare och med tillfälle till tentamen och betyg skola anordnas. Därjämte har man tänkt sig en fortbildningskurs i annat ämne — matematik, teckning eller biologi, likaledes med tillfälle till tentamen och betyg i ämnet. För att förhindra öfveranstängning i studierna får ingen studerande under samma kurs lära mer än *ett* språk och aldrig samtidigt mer än två ämnen.

Efter undergången restaurering beräknas, att hufvudbyggnaden i två våningar med glasverandor, en större hall till samlings- och föreläsningssal, bibliotek, två större matsalar, som vid behof kunna sammanslås till en, köksafdelningen i källarvåningen och 20 å 30 enskilda större och mindre gästrum skulle gifva utrymme för 30—50 studenter för hvarje kurs. Institutet skulle framdeles hållas öppet året om för kvinnor, icke endast lärarinnor, som kunna vara i behof af afskildhet och hvila.

Alla dessa anordningar hoppas man skall göra detta »Hem» eftersökt af kvinnor och till en samlingsplats för framförallt de bildningssträfvande och framsynna kvinnorna.

Men därför anser man också, att »Hemmet» kan göra anspråk på alla kvinnors stöd och intresse för att kunna

förverkligas i öfvensstämmelse med den — för att vara af kvinnor — ju alls icke illa hopkomna planen. På goda grunder vågar man hoppas, att Sveriges bästa kvinnor skola vilja knyta sina namn till denna nya institution för kvinnor på skånsk grund.

Man har tänkt sig företaget kooperativt. Andelarna skola lyda å 50 kronor och förräntas med *högst* 6 %. Sedan 10 % af nettovinsten afsatts till en reservfond, skola andelsägarna för hvarje år besluta, huru den öfverskjutande vinsten skall användas.

Innan inbjudan till andelsteckning i företaget utgår till folkskollärarinnorna har man ansett, att helst hälften af det erforderliga kapitalet borde vara tecknat på annan väg — såsom räntefritt lån på ett 10-tal år eller gåfva af för företagets syfte behjärtade kvinnor och män.

Det torde icke vara underkastat tvifvel, att institutet, grundadt, skall ekonomiskt kunna bära upp sig själf, betala sina förbättringar och möjliga utvidgningar i framtiden med afkastningen af sitt jordbruk och sin trädgårdsodling jämte inkomsterna för inackorderingar och kursafgifter.

Med uppjudande af litet god vilja och energi bör ett grundkapital på 30,000 kronor lätt nog vara funnet.

Och våra konstnärer äro nog kanske villiga att stå oss bi med en konsert, en soiré, en teaterföreställning till förmån för studie- och rekreationshemmet i Skåne! Men de måste få veta att deras hjälp och medverkan behöfvas.

NANNY PALMKVIST.

Litteratur.

Anna Maria Roos.

Anna Maria Roos: På sällsamma vägar. Stockholm C. E. Fritzes Bokförlags-A. B.

Redan förut har Anna Maria Roos gifvit prof på sin berättarkonst i trenne af tankedjup och poetisk skönhet präglade novellsamlingar: »Tysta djup», »Den sköna prinsessan Li-Hang-Tse» och »Syster Dione». Med föreliggande arbete har förf. utvidgat sitt område och nedlagt en skatt

af lifserfarenheter, tankar och intryck i en roman, ej den första af hennes hand, men den först i bokform utkomna. Liksom i de flesta föregående berättelserna är hufvudpersonen äfven här en kvinna, en ung flicka, hvars utvecklingshistoria skildras. Hervor, flickan med det vackra nordiska namnet, har starkt syskontycke med halft sagolika gestalter ur förf:s tidigare diktning, men är mycket mera individualiserad och realistiskt skildrad. Hon är ett lefvande barn af sena tider, hos hvilken bara den veka undfallenheten för släktens tyranni utgör en anakronism — dock ej utan motsvarighet äfven i våra dagar. Glad och hurtig, är hon likväl invärtes känslig och skygg, med allvarstankar på djupet, med rika gåfvor, för hvilkas utveckling hon för en nästan hopplös kamp mot en oförstående omgivning och instängda förhållanden, ur hvilka hon ej förmår bryta sig ut. Hur hon tillbringar trögt framglidande ungdomsår, hur hon till sist genom yttre förhållandens hjälp får »komma ut», hvad hon så upplefver af mer än vanligt märkvärdiga händelser och hur hon vinner lyckan

med den man hon älskar, allt detta berättas lifligt och älskvärdt, med ingående och trovärdig psykologi i skildringen af hjältinnans själslif, åt hvilket förf. eggar så mycken öm sympati, att det blir mindre öfver för de andra uppträdande. Hos dem får man mest syn på den utvärtes människan, som dock tecknas med fasta och säkra drag. Mycken fart och humor präglar skildringen af några roliga bipersoner, såsom Hervors garde af besvärliga tanter jämte öfriga medlemmar af kära släkten samt de turistande och flirtande gästerna på ett internationellt hotell i Schweiz. Kring hufvudhandlingen slingra sig som rankor med blad och blom rundt en pelare färgrika naturbeskrifningar, skildringar af land och folk, en rikedom af fängslande idéer. För dessa senare få bokens människor vara förf:s spåkrör, hvarför de lätt falla offer för svagheten att låta sina anföranden svälla ut till små föredrag. Många problem vidröras mer eller mindre i sammanhang med handlingen. Ett är det, som fått en knapphändigare behandling än dess vikt för berättelsen egentligen fordrade. Det uppstår nämligen en konflikt mellan de älskande, emedan »han» vill ega henne helt för sig själf och begär att »hon» skall afstå både från sitt konstnärskap och från sin läkareverksamhet i fattiga hem. Det är från mannens sida ett ej ovanligt kraf, som har sin djupaste grund i själfviskhet och underkännande af kvinnans människovärde. Och problemet blir väl kvinnofrågans sist och svårast lösta. Förf. afgör saken på ett något lättvindigt sätt genom hjältens plötsliga omvändelse, orsakad af en tillsammans med Hervor genomgången dödsfara. Men man vågar ej vara säker på att sinnesändringen skall vara eller på att ej Hervor i sitt blifvande äktenskap skall af sin kärlek och vekhet, af fruktan för mannens outtalade missnöje, småningom dragas bort från sin kallelse.

Lifliga och vackra äro naturskildringarna från eget och främmande land. Mest intimitet hvilat dock öfver Stockholmsbilderna, som verka med det hemvandas hela behag. Hur lefyande friskt beskrifves ej den utfärd, då Hervor och hennes vän Greta draga ut åt Nacka i den unga, spädgröna våren för att måla hvit-sippor i spirande gräs! Andra gången ser man staden i höstslask under mulen himmel eller i mörka kvällar med lyktsken och en gång Nationalmuseums tysta salar med marmorstoder och gamla taflor. Ett sagolandskaps hänförande skimmar öfver slutscenen på det hafomflutna Capri, liksom slutorden bäras af sagornas lyckotro: »Intet är så fagert, att det icke kan vinnas, intet är så fjärran, att det icke kan nås».

AIVVA UPPSTRÖM.

Insänd litteratur.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Den gamla herrgårdsallén**, af *Gustaf af Geijerstam*. — **Erotikon**, lustspel i fyra akter, af *Per Hallström*. — **De döfve**, af *N. Selander*. — **Indiansommar**, af *Sigfrid Siwertz*. — **En saga om en saga och andra sagor**, af *Selma Lagerlöf*. — **Härskare**. Två dramer om makt och vanmakt, af *Sven Lidman*. — **Barbarskogen**. Berättelse i klasskampens tecken, af *K. G. Ossian-Nilsson*. — Af serien *Svenskar*: **Selma Lagerlöf**, af *Johan Mortensen*. — **En moders dagbok** och andra berättelser, af *Mathilda Roos*. — **Bonniers månadshäften**, N:ris 10 och 11.

Wahlström & Widstrand, Stockholm: **Syner i natten** och andra noveller, af *Jane Germandt Claine*. — **Den vita duvans samfund**, skådespel af *Harold Gote*. — **Svenska tonsättare under nittonde århundradet**, af *Lina Lagerbielke*. — **Välgörare**, af *Jenny Engelke*. — **Lille Trotts äfventyr**, af *André Lichtenberger*. Öfvers. af Ingegerd Lagerström.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Äktenskapets problem**, af *Gabriele Reuter*. — Af serien: De största märkesmännen: VIII. **Spinoza**, af *O. H. Dumraht*, och IX. **Svedenborg**, af *Ernst Liljedahl*. — Enkronasbibliotek: **Profeten**, af *Aug. Iundin*. — **Skeppsbrutna** jämte andra berättelser, af *Maria Rieck-Müller*. — **Bland fält och ängar**. Berättelse för barn och ungdom, af *Amanda Kerfstedt*.

A. B. Sandbergs bokhandel, Stockholm: **Drömmen**. En sällsam berättelse. I o. II. — **Form**, af *Tyra Kleen*.

C. E. Fritzes Bokförlags A.-B., Stockholm: **På sällsamma vägar**, af *Anna Maria Roos*.

Evang. Fosterlandsstiftelsens förlags-expedition, Stockholm: **Crucifixus**, af *Runa*. — **Bröderna Valdés**, af *Ebba Ramsay*. — **Hindukvinnor**, af *Johanne Blauenfeldt*. Bemynd. öfvers. af *Ida Graunquist*. — **Borgfröken**, af *M. Lenk*. Bemynd. öfvers. af *E. W-n.* — **Rådsherrens hustru**, af *M. Rüdiger*. Bemynd. öfvers. från originalets sjätte upplaga. — **Mara**, af *B. Ulmen*. Bemynd. öfvers. af *E. Willén*. — **När de unga togo vid**, af *Hillis Grane*. — **François Coillard**, af *A—e v. K.* — **Till uppbyggelse**. Korta betraktelser för morgonandakten, af *E. D. Heiman*. — **Varde ljus**. Nordisk missionskalender. Utgifven af *A. Kolmodin*. — **Frideborg**. Folkkalender. Utgifven af *B. Wadström*. — **Kampen om en själ**. Öfvers. från engelskan. Af *Edith Hinkley* och *Marie L. Christlieb*. — **Han är vår frid**, af *M. v. O.* Bem. öfvers. af *Elisabeth Taube*. — **Mot ljuset och lifvet**, af *Fred. Tybring*. Bem. öfvers. från norskan. — **Brutna strålar**, af *Jacob Pauli*. Aukt. öfvers. af *Abraham Ahlen*. — **Allting nytt**. Ett budskap till unga kristna af *G. Campbell Morgan*. Bem. öfvers. af *A. Anderberg*.

Ett föredrag om Rimforsa landt-hushållningsskola.

Fredrika-Bremer-Förbundets samkvämskommitté i Stockholm hade den 25 november anordnat sin första samkvämsafton för vintern, vid hvilken fröken Gertrud Adelborg höll ett intressant föredrag om startandet af landt-hushållningsskolan vid Rimforsa samt det första arbetsåret. Den 23 oktober 1906 var det som förslaget om ett dylikt företag första gången framkastades, och redan ett år därefter, den 1 november 1907, kunde skolan börja sin verksamhet. Att företaget så raskt kunde sättas i gång berodde som bekant i ganska stor grad på den hjälp som erhöles i form af såväl statsunderstöd som enskilda bidrag. Till grundandet af skolan lämnades nämligen ett statsanslag på 2,500 kronor, äfvensom ett ytterligare anslag på 4,000 kronor för det första arbetsåret; fjorton hushållningssällskap bidrogo med sammanlagdt 3,900 kronor. Lokal och område erhöles skolan gratis af konsul Ekman, som inköpte Rimforsa turishotell och ställde detsamma till företagets disposition. Därmed följde 10 tunnland jord till landtbruk samt ungefär 3 tunnland äng.

Efter detta korta omnämnande af den första starten lämnade fröken Adelborg en liffull beskrifning öfver arbets- och dagordningen på Rimforsa. Man fick vara med om lektioner, matlagning, städning och diskning i skolan och hela småbrukets kräfvande skötsel, ladugården och korna, grisarna och hönsen, gödselstadens metodiska uppläggande, skörd och höbergning, mjölkens separering, tjärnandet af smöret och ystning. Plöjning är det enda arbete, som eleverna icke utföra, på grund af att detta arbete är väl ansträngande och äfvenledes svårt att medhinna, då så mycket annat finnes att uträtta. En femtedel af tiden för kursen, hvilken ju hittills varat ett och halft år, men som hädanefter skall sättas till två år, tillbringas vid småbruket.

Slöjd och sömnad, att väfva och spinna, baka och tvätta, allt få eleverna efter hand sätta sig in i. Därtill kommer den teoretiska undervisningen — kemi, fysik, födoämneslära, botanik, samhällslära, pedagogik, m. m., — hvilken dock så mycket som möjligt förbindes med praktiken.

Skolköket samt den därmed förenade husmoders-elevkursen har visat sig särdeles tillfredsställande. Och öfver allt har arbetet gått med lif och lust.

Fröken Adelborg slutade med att uppdraga några linjer för den verksamhet, som man tänkt sig skall öppnas för eleverna, när de lämna skolan. Vid de tillämnade s. k. länsksolorna vore i högsta grad lämpligt att kvinnor finge komme med som lärare, äfven såsom ledare vid »landbruksveckorna», kvinnliga konsulenter, skulle man äfven kunna tänka sig lämpliga såsom rådgifvare åt de landtbrukande kvinnorna. Äfven som föreläsare skulle de från skolan utgångna eleverna kunna vara verksamma.

Det intressanta föredraget mottogs med lifliga applåder. Fröken Lilly Engström uttalade därpå ett tack till fröken Adelborg för den personliga insats hon gjort vid skolans startande samt det arbete hon alltjämt nedlägger på detta företag. Fröken Engström menade, att detta vore en sak som fröken Adelborg glömt att nämna i den annars så sakrika redogörelsen.

Därefter vidtog tédrickning och en stunds angenäm samvaro innan samkvämet upplöstes.

Från allmänheten.

Kära Viola Björck!

Nyligen läste jag i en tidning en artikel om kvinnans uppgift. Den började med ett citat ur en af Comtesse de Noailles romaner: »Kvinnorna, dessa jordens prinsessor ha ingen annan verklighet än den mannen skänker dem, ingen annan hjälp eller förhoppning, en drottning, som icke längre behagade sin page, skulle i och för sig icke längre vara drottning.» Och sedan följde en skildring af affärskvinnorna, som nere på gatan — det var vid 5-tiden — trötta och gråa och nötta gingo från sina banker och kontor. De stodo sig verkligen slätt i jämförelse med de omnämnda »jordens prinsessor»! Och i spänning läste jag vidare, väntande en lösning på frågan om de svenska kvinnornas drottningsskap, pagerna och allt det där. Jag kom ihåg en berättelse af Comtesse de Noailles om en ung fransk flicka i ett kloster, som fick sin page och drottningsskapets upphöjelse och huru hon skiftesvis njöt af den religiösa och den jordiska kärlekens extaser. Uppriktigt sagdt hade jag verkligen tyckt att berättelsen var riktigt omoralisk, men det var väl så, att jag icke begrep bättre. Lenah har ju tagit just denna författarinns uttalande till utgångspunkt för hvad hon tänkte om kvinnans uppgift. Någon riktig tillämpning på svenska förhållanden af den franska författarinns åsikter kom det emellertid icke till i Lenahs artikel, men i stället blef det ett lofprisande af just Er lifsgärning, Viola Björck, »att vara en hjälpreda med famnen full af arbete för andra, men också med delaktighet i en familjs öden och stående i kontakt med hem och barn» — fast hon tänkte sig att de alltid skulle vara släkt med familjen. Med glädje tänkte jag på, att den utvägen, att hjälpa till i familjer, står då öppen för så många — läs bara alla annonserna i tidningarna — och jag tyckte, när jag sedan i en annan tidning såg om de kvinnliga kontoristernas misär, att jag ville ropat till dem allihopa: »Stanna inte vid kontorspulpeten, gå in i hemmen och blifven lyckliga.»

Men nu kommer Ni, Viola Björck, och säger att frökarna i familjerna aldrig veta hvad ro och trefnad vill säga, att de komma efter husdjuren i rang och knappt få något betaldt. Ni har tagit ifrån mig min sista illusion. Hvad skall man väl rekommendera för arbete åt sina små kvinnliga vänner, när de icke passa till för-

fattarinnor eller doktorer eller ens lärarinnor? Det är förfärligt! Är det någon, som kan säga något praktiskt yrke, där de bli ordentligt betalade och behandlade?

I en sådan där faslig, modärn pjäs, är det någon som säger: »Det enda sätt, hvarpå en kvinna kan anständigt försörja sig är att vara vänlig mot en karl, som har råd att vara vänlig tillbaka.» Det kan väl icke vara det, som är andemeningen i hvad Lenah säger om kvinnans uppgift? Men det tycker inte jag. Det låter så socialistiskt, fast jag börjar nog tro, att både gåtillhandafröknarna och kontoristerna skulle bilda sådana där fackföreningar. Fackföreningarna äro ju så mäktiga så, och kvinnorna så vanmäktiga hvar för sig. Det har Ni, Viola Björck, riktigt bevisat. Bra roligt vore det, om någon som förstod det modärna lite bättre än jag, ville yttra sig om saken i Dagny.

TANT VENDLA.

Ett utlåtande af Högsta domstolen.

Högsta domstolen har nu afgifvit sitt utlåtande rörande tillsättande af prästerliga tjänster och i detta sammanhang uttalat sig för att gifta kvinnor skola hafva rätt att afgifva röst vid prästval.

Alltmera tyckes i själfva verket den uppfattningen nu ingå i allmänna medvetandet, att äfven kvinnorna hafva rätt att deltaga i afgörandet af de angelägenheter, som ordnas af staten och samhället. Att därvidlag ingen skillnad kan och får förefinnas mellan gift och ogift kvinna bör väl också börja stå klart för en och hvar. Högsta domstolens utlåtande i denna riktning kan hälsas såsom ett glädjande tecken på att så är förhållandet, och man vågar hoppas, att den uppfattningen äfven skall framkomma på andra områden, när det gäller för kvinnorna större och betydelsefullare frågors afgörande.

Val af centralstyrelsemedlemmar i Stockholms F. K. P. R.

Föredrag af d:r Gulli Petrini.

Stockholmsföreningen för kvinnans politiska rösträtt sammanträdde måndagen den 30 november under ordförandeskap af d:r Lydia Wahlström i och för val af centralstyrelsemedlemmar. D:r Wahlström inledde mötet med att till fröken Anna Whitlock, som sett sig nödsakad att afsäga sig ordförandeskapet i Landsföreningen fr. o. m. nästa år, rikta ett varmt tack för allt hvad hon under de gångna åren uträttat på denna post, påpekande hvilken oersättlig förlust rösträttsrörelsen gjorde med fröken W:s afgang. Fröken Whitlock svarade, framhållande den glädje det varit för henne att stå i spetsen för det lifaktiga arbete, som karakteriserar rörelsen.

Därefter skreds till val af centralstyrelsemedlemmar. D:r Wahlström och fröken Signe Bergman omvaldes och nyvaldes fröken Axianne Thorstenson. Dessutom beslöts inväljande af två suppleanter i utskottet, och valdes fru Ezaline Boheman och friherrinnan Ebba Palmstierna.

Efter en kort redogörelse för planen för nästa termins sociala kurs, hvilken kommer att utgöras af föreläsningar öfver aktuella frågor i svensk socialpolitik, höll d:r Gulli Petrini föredraget för aftonen: »Om mäns och kvinnors politiska mognad».

Talarinnan gjorde en kort överblick af den undervisning, som meddelas i skolorna. Staten gifver genom folkskolorna gossar och flickor samma utbildning, hvilken dock är ganska bristfällig. Någon politisk bildning erhålles naturligtvis ej i folkskolorna. Den högre undervisningen har staten, hvad flickorna beträffar, ju ej i någon mån sört för förr än på senare år, då de privata flickskolorna erhållit statsanslag. I dessa skolor meddelas numera undervisning i politiska och sociala förhållanden.

För realskoleexamen fordras kunskap i dessa ämnen.

Går man nu till själfva folket, kan man ej säga att det politiska intresset hos männen i allmänhet rundt om i landet kan betecknas såsom särdeles stort. Valrörelsen ute i bygderna har ej visat någon större lifaktighet. Städernas arbetare däremot, i den mån de kommit öfver strecket, hafva ådagalagt ett lifligare agitatoriskt intresse.

Att männen, och t. o. m. riksdagskandidaterna själfva, understundom äro mycket okunniga i politiska frågor, belyste d:r Petrini genom att omtala att vid ett tillfälle en kandidat icke ens vetat, att allmän och lika rösträtt för män och kvinnor äfven betydde rösträtt för de gifta kvinnorna. En särdeles »roande» okunnighet var, när ett par valmän i en Norrlandssocken förklarade sig ämna välja länsmejjerskan till riksdagsman.

För kvinnornas politiska intresse förefinnes den svårighet, som ligger i att bryta med århundradens traditioner, och att det icke faller af sig själf att de skola syssla med politiska frågor, som ju förhållandet är med männen, som äga rätt att rösta. Förhållandena, som drifvit ut kvinnan på arbetsmarknaden och där ställt henne som kamrat med mannen, underlättar emellertid en frigörelse på detta område. Det blir naturligt för kvinnan att resonera med sina manliga kamrater och bilda sig egna åsikter. Genom sin verksamhet utåt få kvinnorna äfven en praktisk kännedom om en del lagstiftningsfrågor, som på det närmaste beröra dem. Därmed kommer intresset af att hafva något att säga vid sådana frågors afgöranden. Det politiska intresset växer därmed. Att den kvinnliga rösträttsrörelsen fått en så hastig utbredning visar väl äfven att kvinnorna ej äro omogna för politiken.

Men innan kvinnorna verkligen kunna blifva af någon betydelse i det politiska lifvet, måste två fördomar bort, slöt d:r Petrini, den, att männen kunna allting, och den, att kvinnorna ingenting kunna.

Det intressanta föredraget mottogs med lifliga applåder.

Notiser.

Rösträttsrörelsen. *Förening för kvinnans politiska rösträtt* är bildad i Glommersträsk, Norrbottens län, efter föredrag af fil. d:r, fru Gulli Petrini. Föreningen, som är den 132:a i ordningen, har anslutit sig till Landsföreningen.

— *Söndagen den 22 nov.* hölls i Arvidsjaur föredrag af doktor Gulli Petrini om kvinnans politiska rösträtt och proportionella val. Salen var till trängsel fylld af en intresserad publik, hvilken gaf sitt bifall tillkännas genom lifliga bravorop och applåder. Efter föredragets slut utbragtes ett fyrfaldigt lefve för kvinnans rösträtt. Tolf nya medlemmar antecknade sig för inträde i föreningen.

— *Strömstadsföreningen för kvinnans politiska rösträtt* hade förra lördagen årssammanträde, då till styrelse för nästa år valdes: Fruarna Elisabeth Crafoord, Trina Hans-

son och Amanda Hauge samt frökn. Ingrid Nilsson (äfven centralstyrelsens ledamot) och Hilma Normann och till revisorer frökn. Tyra Johansson och Frida Dahlgren. Fröken Ingrid Nilsson höll därpå ett intressant och sakrikt föredrag om kvinnorörelsens strider och framgångar under senaste århundradet. Föreningen har nu, i likhet med öfriga föreningar för F. K. P. R. landet rundt, beslutat att rekvirera sparbössor för insamlande af medel till verksamheten.

Kvinnor i kommunens tjänst. I öfverensstämmelse med den motion, som under den minnesrika debatten i Stockholms stadsfullmäktige i våras i anledning af kamrerareplatsens besättande inom hälsovårdsnämnden väcktes af d:r Knut Kjellberg, hafva nu stadens nämnder och styrelser i sina framlagda statförslag uttalat sig om kvinnors anställande i kommunens tjänst.

Hälsovårdsnämnden har såsom sitt upptagit förste stadsläkarens utlåtande i hans skrivelse till hälsovårdsnämnden beträffande frågan om hvilka tjänster och befattningar å kommunens stat, som böra kunna besättas med kvinnor. Enligt hans förmenande böra några principiella hinder icke uppställas mot att besätta hvilken som helst sådan tjänst eller befattning med kvinnlig innehafvare, då sådan sökande finnes, som i skicklighet och lämplighet i öfrigt pröfvas andra sökande öfverlägsen, samt något lagligt eller annat hinder icke finnes härför.

För ernående af en temporär lösning föreslås emellertid att tillträde icke bör förvägras för kvinnor till följande befattningar, nämligen: kamrerare, amanuens, distriktsläkare, läkare åt barnaföderskor, öfverläkare, underläkare och amanuenser vid sjukhusen, obducent, organist, poliklinikläkare, besiktningsläkare, bostadsinspektör, bakterio- log, vaccinator.

Beträffande aflöningsförhållandena bör så långt som möjligt tillgodoses den fordran, att samma arbete bör betalas lika, vare sig det utföres af manlig eller kvinnlig befattningsinnehafvare. För tjänster eller befattningar, som i staten äro uppförda med arfvoden, böra beloppen utgå lika till man och kvinna. Beträffande åter sådana tjänster, hvilkas innehafvare utslutande skola ägna sig åt tjänstens skötande eller icke kunna ha annan nämnevärld verksamhet, synas dock några modifikation i afseende på likställigheten i lönevillkoren äga fog för sig. Likaledes bör lönen sättas högre för gifta män än för ogifta män eller kvinnor.

Stipendier för sjuksköterskor. Svenska nationalföreningen mot tuberkulos utdelar äfven under år 1909 stipendier till sjuksköterskor för utbildning i tuberkulovård. Kurserna börja den 1 i hvar och en af månaderna januari—maj och september—november. Ansökning göres senast den 1 i månaden närmast före den, då kursen skall begynna, till Nationalföreningens styrelse.

Svensk sjukskötersketidning. Med nästa år börjar Svensk sjukskötersketidning sin första årgång. Tidningen utkommer med 12 nummer om året, hvilka distribueras i första veckan på hvar månad. Profnumret har redan för en tid sedan utkommit, och som det framgår af anmälan afser tidningen att verka för sjuksköterskornas höjande genom skärpta fordringar på sjuksköterskornas utbildning. Ett annat mål är solidaritetskänslans stärkande inom kåren. Genom opartiska och sakrika redogörelser vill tidningen sprida kännedom om förhållandena på de olika arbetsfälten inom sjukvården samt lämna upplysningar om sjukvårdens olika grenar.

Tidningen redigeras af sjuksköterskan fröken Estrid Rodhe.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna vården af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatsafdelning
(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatsafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatsafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatsafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om in-teckningar deponeras hos Notariatsafdelningen, underrättar Notariatsafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatsafdelningen, att in-teckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Kemisk Tvätt.

A.-B. Nya Blå Hand,

— Stockholm. —

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

KORRESPONDENT, maskinskrifverska och svensk-engelsk stenograf, som flytande skriver tyska, franska och engelska samt äger 9 års kommersiell erfarenhet, söker anställning å bank, bruk eller större kontor, nu eller till nyåret. Svar till »Serieuse», Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

UNG BILDAD FLICKA af god familj önskar plats som sällskap och hjälp. Är gärna behjälplig med läxläsning och barnens skötsel. Svar till »E. J. Familjemedlem» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

PRÄSTDOTTER, van att deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål, önskar nu genast eller 1 jan. plats att vara husmoder behjälplig. Någon liten lön önskas. Svar till »20 år», Sköllersta p. r.

25-ÅRIG flicka önskar den 1 jan. plats som hushålls- eller skrivbiträde. Kan och undervisa nybörjare. Svar snarast till »Förlofvad», Sundbyberg, p. r.

EXAM. sjuksköterska med goda rek. önskar privat plats åt sjukdam eller herre. Svar till »Sjuksköterska», Stenungsund p. r.

FLICKA af god familj (föräldralös) önskar plats som sällskap. Villig och van deltaga i skrifarbete. Betyg finnas. Svar E. Högstedt, Umeå p. r.

Magplågor,

hufvudvärk, hämorrhoider m. fl. obehag förekomma ofta i förening med **trög afföring**. Ett mycket verkamt medel till lindrande här af har Salubrin visat sig vara, då det användes på sätt, som enligt bruksanvisningen befunnits ändamålsenliga, men för att botande skall kunna äga rum fordras att lefva rationellt och iakttaga läkares föreskrifter. Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co., Stockholm.

HUSHÅLLSSKOLOR! Intresserad och skicklig lärarinna med utmärkta vitsord från föregående verksamhet, samt med särskild fallenhet att handleda elever, önskar till nyåret anställning i hushållsskola, helst på landet. Ehuru kompetent äfven i öfriga ämnen, önskar den sökande dock företrädesvis plats som lärarinna i tvätt (glansstrykning inbegripen), väfning och eventuellt gymnastik. Svar till »—d —n», Karlskoga p. r.

LEDIGA PLATSER.

SJUKSKÖTERSKA. Tranemo kommun söker till beslutad sjukvårdsafdelning vid försörjningsnärningen en duglig, frisk och stark sköterska med sinne för ordning och håg för sitt kall, hästt därtill jämte med någon vana att leda ett hushåll. Förmånliga lönevillkor. Tillträde på nyåret. Reflekterande hänvände sig för vidare upplysningar till *Disponent Ernst Claeson, Uddebo.*

SJUKSKÖTERSKEPLATS. Plats som vik. sjuksköterska i Grön-skåra distrikt för tiden 1 dec. 1908—31 dec. 1909 är till ansökan ledig. Lön efter 400 kr. pr år samt 1 kr. om dagen för tjänstgöring vid epidemi; vid annan sjukdom efter öfverensk. Ansökn. insändas genast till Kantor V. Hoffman, Elghult, Läkarstyrelsens ordf.

Nyheter i bokhandeln:

Julgåfvan. Illustrerad jultidning för hemmet. Pris med stor, vacker gratisplansch 1 kr.

Julkärven. Illustrerad jultidning för barnen. Pris 15 öre.

Frideborg, illustrerad folkkalender för 1909. Red. Pastor B. Wadström. Kart. 1: 25, klotb. 2 kr.

Varde ljus! Nordisk missionskalender för 1909. Red. Professor A. Kolmodin. Kart. 1: 25.

Korsblomman. Kristlig kalender för 1909. Red. Pastor Efr. Rang. Kart. 1: 25, klotb. 2: 25.

Till uppbyggelse. Korta betraktelser af Kyrkoherde E. D. Heiman. Häft. 2: 50, v. b. 3 kr., klotb. 3: 50.

Mot ljuset och lifvet. Af Pastor Fred. Tybring. Häft. 0: 60, kart. 0: 85.

Han är vår frid. Berättelse af M. v. O. Häft. 2 kr., kart. 2: 50 klotb. 2: 75.

Syrierns sång. Af William Allen Knigh. Med 20 fina originalillustrationer af Folke Hoving. Häft. 1 kr., kart. 1: 25, klotb. 1: 75.

Brutna strålar. Af Jakob Paulli. Häft. 1 kr., kart. 1: 25, klotb. 1: 50.

Crucifixus. Skildringar af Runa. Häft. 1: 25, kart. 1: 50, klotb. 1: 75.

Ropande röster. Lefnadsteckningar af Pastor Hjalmar Lyth. Med 2 porträtt. Häft. 0: 75, kart. 1 kr.

Bröderna Valdés. Af Ebba Ramsay. Häft. 0: 75, kart. 1 kr.

Missionsfältens hjältar. Af J. C. Lambert. Del I Asien, häft. 1 kr., del II Afrika, häft. 1 kr.

Slagen och dock segrare. Af D. Alcock. Första delen, häft. 1: 50, kart. 1: 75, klotb. 2 kr. Andra delen, häft. 2: 25, kart 2: 75, klotb. 3 kr.

Mara. Af B. Ulmen. Häft. 1 kr., kart. 1: 25, klotb. 1: 50.

Rådsherrens hustru. Af M. Rüdiger. Del I, häft. 1 kr., kart. 1: 50, klotb. 1: 75. Del II, häft. 1 kr., kart. 1: 50, klotb. 1: 75.

Borgfröken. En berättelse af Margaretha Lenk. Häft. 1: 25, kart. 1: 75, klotb. 2 kr.

Hindukvinnor. Af Johanne Blauenfeldt. Häft. 1 kr., kart. 1: 25.

När de unga togo vid. I Skildring ur folklifvet af Hillis Grane. Häft 1: 50, kart. 1: 75, klotb. 2 kr.

Majdagar. Berättelser för barn och deras vänner af A—der. Rikt illustr. af Brita Ellström. Häft. 1: 25, kart 1: 50.

Den eviges vägar m. fl. berättelser af Anna H—m Preinitz. Med många ill. Häft. 1: 25, kart. 1: 50.

Mors lilla solstråle m. fl. berättelser för barn. Af Anna H—m Preinitz. Rikt ill. Häft. 1 kr., kart. 1: 25.

Evang. Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition, Stockholm 3.

FÖRESTÅNDARINNEBEFATTNINGEN vid Karlskrona högre läroverk för flickor blifver ledig att tillträdas vid nästa läsårs början, och äga hugade sökande att till styrelsen ingifva sina af kompetenshandlingar samt präst- och läkarebetyg åtföljda ansökningar före den 10 nästkom. december. Lön 2,000 kr. jämte fri bostad. Karlskrona den 28 okt. 1908. Styrelsen.

Filip Holmqvists
Handelsinstitut
Norra Allégat. 7, Göteborg
FRÄMSTA OCH STÖRSTA
ENSKILDA HANDELS-
LÄROVERKET I LANDETS
FRÄMSTA HANDELSSTAD

Efter aflagd
Realskoleexamen

eller studentexamen eller afgång från högre läroverk för flickor bilda Institutets års- och terminskurser en synnerligen lämplig och tidbesparande fortsättning för inträde på köpmansbanan och bankkontor. Begär program. Öfver 200 firmor ha under 1907 rekryterat sin personal från Institutet. Bankkurser.

Filip Holmqvist,
Öfverlärare vid Tekniska skolan i Stockholm, lärare vid Chalmerska institutet, ledamot af Sv. Revisorsamfundet.
Vårterminen börjar den 14 jan.
S. T. G. 27 550

Rodenstamska
Slöjd- och Hushållsskolan,
Hudiksvall.
Husmoderskurs. Skolkökslärarinnekurs. Slöjdläroverkskurs.

I hvarje bokhandel:

Med. d:r
A. Bergstrand

Framtidens
äktenskap.

— Pris 1 krona. —

Björck & Börjesson.

Orientaliska Mattor

och öfriga Afpassade mattor, såsom Smyrna, Argaman, Kosmos, Radium, Axminster, Kidderminster, Rockminster, Velvet, Brüssel m. fl. i alla kvalitéter och storlekar : : : : :

Engelska Magasinet — Drottninggatan 31

Nyheter för säsongen

i stort urval.

Billiga priser i Pelsvaruaffären, Drottninggatan 26.

Riks. 28 40.

Allm. 52 08.

D. Forssells Söner & Co Efr. H. A. B.

Fanny Josephsons Byrå

— 4 Biblioteksgatan 4 —

Allm. Tel. 40 59.

Rikst. 105 74.

Förmedlar fastighetsförsäljningar, affärsöfverlåtelser m. m.
Uthyr möbl. och omöbl. rum, våningar, affärslokaler & sommarnöjen.
Anskaffar inackorderingar. Kontorstid kl. 10—4.

ORGLAR från landets förnämsta fabriker säljas mot erläggande af 4 % af priset strax och sedan 12 % i hvarje följande kvartal under 2 år samt

PIANINON mot 4 % strax och 8 % i hvarje kvartal under 3 år.

Kataloger och närmare upplysningar erhållas mot 20 öre i frim.

P. O. ÅKERLUND, Strömsbro.

Ullgarn,

Svenskt och Engelskt för hand- och maskinstickning samt till väfnad, Hamburgergarn, Zéfir- och Kastergarn, Carmen-, Tua- och Andalusigarn till Schalar. Oblekt, Blekt och Crémefärgadt Fiskegarn till Gardinor, Glansgarn, Mattvarp, Mattskedar och finare Väfskedar, allt till lägsta priser i

Axel Hindersons Garnbod, Hötorget 13.

Stina Quints välkända, af alla barn efterlängtade julpublikationer Julklappen, Guldslottet, Lilleputt, Trisse och Rosengull äro nu utkomna och erhållas i skolor och boklädor.

MITT HEM

Tidskriften »Mitt Hem» är en värdefull, praktisk rådgifvare i alla frågor, som röra ett hems trefnad och kloka ekonomi. Den följer intresseradt alla hushålliga och

sociala spörsmål, som intressera kvinnovärlden, och bjuden därjämte på en myckenhet god och underhållande lektyr. Bär alltigenom prägeln af sundt förnuft och är redan därigenom den bästa af alla publikationer för kvinnan och hemmet. Vackert utstyrd med många bilder.

Insänd 50 öre i frimärken till Exp. af »Mitt Hem», Karduansmakaregatan 7, Stockholm, så erhållas båda numren för december och därjämte ett utmärkt vackert julnummer, som eljest ensamt kostar 50 öre i bokhandeln.

Gör ett försök! Ni ångrar det intet!

Nytt! Hårbehandling

med galvanisk elektrisk apparat mot hårafvall. Vid starkt hårafvall undersökes håret mikroskopiskt af läkare-specialist och som ställer diagnosen. Fru M. von Mickwitz, Gamla Kungsholmsbrogatan 32. Tel. Brunkeb. 34 41.

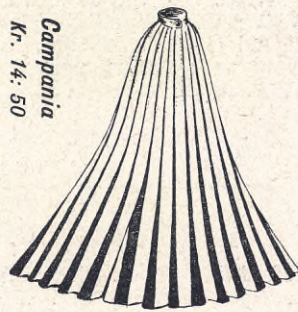
Vilklädningar

i afpassade bitar 7 m. Vacker svart, blå, brun ell. grå, extra god $\frac{1}{2}$ -ylle damcheviot, 70 cm. bred, erhålles till endast 4,65. OBS! 1,000-tals klädningar säljas af detta tyg årligen. Bluslifestyg $2\frac{1}{2}$ m. Vacker, randig eller rutig velourflanell, 70 cm. bred, till 1,40. Tagas 7 bitar, lämnas den 8:de gratis. Otto Oskarson, G:a Kungsholmsbrogatan 23 A, Stockholm.

Succès-Kjolen "Campania"

Instickade svarta breda ränder på grå fond! Elegant sits. Pris 14: 50. Postförsändes om framlängd och midjebredd uppgifvas.

Kr. 14: 50
Campania

Succès-Blusar "Brabant"

Spachtel med Tyllfoder! Fenomenalt pris: 12 kr. Passande julklapp! Postförsändes om hals- och bröstvidd meddelas

Kr. 12: —
Brabant

Endast

hos

F. W. Campanius,
Stockholm 2.

Ett kaffes arom

är till stor del beroende på konstruktionen af de maskiner, på hvilka det är rostadt, ju bättre maskiner man använder vid rostningen, desto mera fullkomligt utvecklas aromen, under det alla ohälsosamma ämnen aflägsnas.

Karlbergs Specialblandning à 1: 50 pr kg.

består af flera ädla kaffesorter sammanblandade samt rostas på nutidens förnämsta rostningsmaskin i eget förstklassigt rosteri.

OBS! Renaste smak, högsta arom samt mest omtyckta kaffe i marknaden. Till landsorten mot efterkraf.

K. W. Karlberg

Mäster-Samuelsgatan 10,
(hörnet af Norrlandsg.)
Kaffeaffär En gros & en Detail.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Martina Kramers. Af A. K.

Reformtankar i skolfrågor. Af Anna Linder.

Kvinnan och det kommunala vetot. Af Ina Rogberg.

De ryska kvinnorna och undervisningsfrågan. Bref från Ryssland. Af Zenéide Mirovitch.

Utlandet.

Studie- och rekreationshemmet vid Öresund. Af Nanny Palmkvist.

Anna Maria Roos: På sällsamma vägar. Af Aivva Uppström.

Insänd litteratur.

Ett föredrag om Rimforsa landthushållningsskola.

Från allmänheten.

Ett utlåtande af Högsta domstolen.

Val af centralstyrelsemedlemmar i Stockholms F. K. P. R.

Föredrag af d:r Gulli Petrini.

Notiser.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tidningstaxa n:r 5) eller bokhandel.